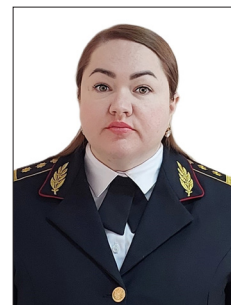

CZU 343.144.5:343.8

DOI 10.5281/zenodo.10953029

Andrei LUNGU,
doctorand
PhD student

Ludmila ZGHIBARȚĂ

ABORDĂRI PROACTIVE: INTEGRAREA METODELOR PSIHOLOGICE ȘI A POLIGRAFULUI ÎN ADMINISTRAREA JUSTIȚIEI PENITENCIARE

Articolul abordează adoptarea tehnologiei poligraf și a metodelor psihologice în sistemul administrației penitenciarelor, evidențiindu-le ca strategii eficiente și respectuoase față de drepturile omului, în conformitate cu standardele internaționale. Această abordare este aliniată la principiile consacrate în tratate internaționale precum Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (1966) și Convenția ONU împotriva torturii, susținute de majoritatea statelor membre ale OSCE, inclusiv Republica Moldova. Articolul explorează potențialul poligrafului ca instrument de evaluare a sincerității și tehnicilor psihologice detaliate pentru oferirea unei perspective aprofundate asupra comportamentului delincvențial. Tematica dată vizează promovarea strategiilor personalizate pentru prevenirea recidivei și reabilitare eficientă, contribuind astfel la un sistem de justiție penală mai uman și mai eficace. De asemenea, articolul subliniază importanța conformării cu principiile etice și practice în aplicarea acestor metode în mediul penitenciar, accentuând rolul lor pentru îmbunătățirea siguranței și eficienței sistemului, în armonie cu angajamentele internaționale privind drepturile omului și prevenirea violenței.

Cuvinte-cheie: tehnologie poligraf, metode psihologice, drepturile omului, recidivă, reabilitare.

PROACTIVE APPROACHES: INTEGRATING PSYCHOLOGICAL METHODS AND POLYGRAPH IN THE ADMINISTRATION OF PENAL JUSTICE

The article addresses the adoption of polygraph technology and psychological methods in the penal system, highlighting them as effective and human rights-respecting strategies, in accordance with international standards. This approach is aligned with the principles established in international treaties such as the International Covenant on Civil and Political Rights (1966) and the UN Convention against Torture, supported by the majority of OSCE member states, including the Republic of Moldova. The article explores the potential of the polygraph as an instrument for assessing truthfulness and detailed psychological techniques in providing a deepened perspective on delinquent behavior. This integration aims to promote personalized strategies for preventing recidivism and effective rehabilitation, thus contributing to a more humane and efficient criminal justice system. Additionally, the article emphasizes the importance of complying with ethical and practical principles in applying these methods in the penal environment, highlighting their role in improving the safety and efficiency of the system, in harmony with international commitments on human rights and violence prevention.

Keywords: polygraph technology, psychological methods, human rights, recidivism, rehabilitation.

1. INTRODUCERE.

Sistemul de justiție penitenciară se află într-o permanentă căutare de soluții eficiente pentru reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor private de libertate. În acest context, integrarea metodelor psihologice și a poligrafului se conturează ca o abordare proactivă, cu un caracter umanitar și respectând standardele internaționale.

Beneficiile implementării:

➤ Poligraful poate oferi indicii valoroase cu privire la intențiile și tendințele delincvențiale ale deținuților, contribuind la elaborarea strategiilor personalizate de prevenire a recidivei [1].

➤ Tehnicile psihologice permit o analiză aprofundată a factorilor care au condus la comportamentul delincvențial, oferind o perspectivă detaliată asupra profilului psihologic al deținuților [2].

➤ Informațiile obținute prin metode psihologice și poligraf pot fi utilizate pentru a crea programe personalizate de reabilitare, adaptate la nevoile specifice ale fiecărui deținut [3].

➤ Utilizarea poligrafului poate contribui la prevenirea infracțiunilor și incidentelor în interiorul penitenciarelor, sporind siguranța atât a deținuților, cât și a personalului [4].

Integrarea metodelor psihologice și a poligrafului se realizează în conformitate cu principiile consacrate în tratate internaționale precum Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice (1966) și Convenția ONU împotriva torturii (1984). Implementarea acestor metode se bazează pe respectarea demnității umane și a drepturilor fundamentale ale deținuților [5].

Este important ca aplicarea metodelor psihologice și a poligrafului în mediul penitenciar să se realizeze cu respectarea principiilor etice și a standardelor profesionale. Personalul calificat trebuie să asigure o utilizare responsabilă a acestor instrumente, protejând drepturile și demnitatea deținuților [6].

Considerăm că adoptarea unei abordări proactive în justiția penitenciară, prin integrarea metodelor psihologice și a poligrafului, are un impact benefic și semnificativ asupra eficacității și umanizării sistemului. Această

abordare contribuie la reabilitarea eficientă a deținuților, reducând riscul de recidivă și sporind siguranța în penitenciare, în concordanță cu angajamentele internaționale privind drepturile omului și prevenirea violenței.

Scopul principal al acestui articol este de a explora modalitățile prin care o abordare proactivă, bazată pe utilizarea judicioasă a tehnicilor psihologice și a poligrafului, poate îmbunătăți eficacitatea și practicile corecte din punct de vedere etic în sistemul administrației penitenciarelor.

2. METODOLOGIE.

Cercetarea va fi realizată prin valorificarea metodelor de cercetare specifice teoriei și doctrinei juridice, cum ar fi: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică, descrierea, deducția, metoda istorică. Materiale utilizate în vederea realizării studiului: publicații ale cercetătorilor din domeniu, materiale analitice ale practicienilor, legislația relevantă. De asemenea, baza științifică a cercetării este constituită din diverse studii cuprinse în culegeri de materiale ale conferințelor, articole științifice, comentarii aplicative etc.

3. REZULTATE.

Sistemul administrației penitenciarelor se confruntă cu provocări complexe, care pun în pericol siguranța atât a deținuților și personalului din penitenciar, cât și a societății în ansamblu. Supraaglomerarea, recidiva, violența în detenție sau dificultățile de reintegrare socială afectează negativ funcționarea sistemului și subminează încrederea publicului în justiția penală. Abordările proactive sunt necesare pentru a contracara aceste probleme, **în vederea îmbunătățirii** eficienței și corectitudinii sistemului, protejând drepturile individuale și asigurând siguranța publică.

Integrarea metodelor psihologice și a poligrafului în administrarea justiției penitenciare are un potențial considerabil de a atinge obiectivele respective. Această abordare inovatoare oferă instrumente valabile pentru:

3.1. Evaluarea complexă a deținuților.

Evaluarea riscului pe care deținuții îl prezintă pentru societate este esențială pentru

luarea de decizii informate și dezvoltarea unor programe individualizate de reabilitare:

➤ Evaluare psihologică

Utilizarea instrumentelor standardizate și validate științific, cum ar fi testele de personalitate, inventarul clinic multiaxial Millon (MCMI) sau chestionarele de sănătate mintală, oferă informații despre problemele psihologice, traumele subiacente, impulsivitate, toleranța scăzută la frustrare, gestionarea sentimentelor de furie și orice tulburări mentale care ar putea crește posibilitatea de recidivă.

➤ Analiza dosarelor penale

Examinarea istoricului infracțional, a gravității infracțiunilor, a eventualelor condamnări anterioare și a altor indicatori comportamentali din dosarele penale completează evaluarea riscului, ajutând la identificarea tiparelor infracționale și a tendințelor antisociale.

➤ Interviuri individuale

Interviurile structurate și semi-structurate cu deținuții contribuie la stabilirea unei relații de încredere, permițând specialiștilor să evalueze atitudinile, percepțiile și motivațiile infracționale. Aceste interviuri oferă o viziune mai profundă asupra nivelului de conștientizare socială, a mecanismelor de gestionare a emoțiilor și a factorilor interni ce pot influența comportamentul.

De exemplu:

– Instrumentul OASys (Offender Assessment System) [7]

Este utilizat de Serviciul Penitenciar al Marii Britanii pentru evaluarea și gestionarea deținuților. OASys este conceput pentru a evalua riscul de recidivă și necesitățile criminale ale deținuților.

– Programe de reabilitare bazate pe terapie cognitiv-comportamentală (CBT) [8]

Aceste programe sunt concepute pentru a aborda distorsiunile cognitive și comportamentele antisociale care stau la baza comportamentului infracțional. Ele se concentrează pe schimbarea gândirii și comportamentului pentru a reduce riscul de recidivă.

– Dezvoltarea planurilor de reabilitare individualizate

Aceste planuri sunt concepute pentru a aborda nevoile specifice ale fiecărui deținut și

pentru a dezvolta strategii personalizate de reintegrare în societate.

Exemplele furnizate ilustrează diverse aspecte ale evaluării și reabilitării deținuților în cadrul sistemului penitenciar. În ceea ce privește evaluarea complexă a deținuților, instrumentul OASys (Offender Assessment System) se evidențiază ca un element central al procesului. Utilizat de Serviciul Penitenciar al Marii Britanii, OASys este conceput pentru a evalua riscul de recidivă și necesitățile criminale ale deținuților. Acesta oferă o perspectivă holistică asupra profilului infracțional al individului și poate fi utilizat pentru a identifica factorii de risc și a dezvolta planuri de intervenție individualizate.

Pe lângă evaluarea riscului de recidivă, programele de reabilitare bazate pe terapie cognitiv-comportamentală (CBT) joacă un rol semnificativ în ceea ce ține de reducerea comportamentului infracțional al deținuților. Aceste programe se concentrează pe schimbarea gândirii și comportamentului pentru a reduce riscul de recidivă și pentru a promova reintegrarea socială. Ele pot include intervenții personalizate pentru a aborda distorsiunile cognitive și comportamentele antisociale specifice ale fiecărui individ.

În plus, dezvoltarea planurilor de reabilitare individualizate completează procesul de evaluare și intervenție. Aceste planuri sunt concepute pentru a aborda nevoile specifice ale fiecărui deținut și pentru a dezvolta strategii personalizate de reintegrare în societate. Ele pot include terapie cognitiv-comportamentală, programe educaționale și de formare profesională, consiliere psihologică și alte intervenții relevante. Prin abordarea individualizată a nevoilor și riscurilor fiecărui deținut, sistemul administrației penitenciarelor poate maximiza șansele de succes ale reintegrării sociale și de reducere a recidivei.

Exemplele furnizate subliniază importanța programelor de reabilitare combinate în cadrul sistemului penitenciar. Studiile efectuate în penitenciarele din SUA au demonstrat că intervențiile care combină terapia cognitiv-comportamentală (CBT) cu educația și pregătirea profesională sunt mai eficiente în vederea

reducerii comportamentului infracțional al deținuților. Aceste programe integrate oferă un pachet comprehensiv de strategii și alternative comportamentale prosoziale, contribuind la dezvoltarea unui model holistic de reabilitare și reintegrare.

3.2. Prevenirea infracțiunilor și incidentelor în penitenciare.

Detectarea intențiilor infracționale reprezintă o parte importantă a asigurării securității în cadrul sistemului penitenciar. Mai multe metode pot fi folosite pentru a identifica și preveni potențialele acțiuni ilegale ale deținuților:

➤ Testul poligraf

Utilizat în mod etic și în conformitate cu standardele internaționale, poligraful poate ajuta la detectarea intenției de evadare, conspirațiilor infracționale, traficului de droguri, contrabandei sau altor comportamente interzise în detenție. Prin evaluarea răspunsurilor fiziologice ale subiecților, poligraful poate oferi informații utile pentru prevenirea și contracararea activităților ilegale.

➤ Observarea și analiza comportamentală

Personalul penitenciarului, instruit responsabil, poate identifica schimbările subtile în comportamentul deținuților, cum ar fi agitația, nervozitatea excesivă sau contactul cu alți deținuți asociați cu activități infracționale. Aceste semne pot indica planificarea sau pregătirea unei infracțiuni și pot servi drept avertismente pentru posibilele amenințări.

➤ Analiza și examinarea informațiilor

Colectarea și integrarea informațiilor din surse interne și externe, cum ar fi convorbirile telefonice, vizitele, rapoartele de informații etc., pot contribui la identificarea rețelelor criminale care operează în interiorul penitenciarului. Printr-o analiză atentă a acestor date, autoritățile pot interveni prompt pentru prevenirea incidentelor și menținerea securității în instituția penitenciară.

De exemplu:

– Experiența din Israel

Un program pilot în Israel a implementat poligraful pentru screening-ul de rutină al deținuților suspecți de planificarea de infracțiuni în detenție. Acest program a implicat

testarea periodică a deținuților pentru a detecta eventualele intenții infracționale. Prin utilizarea poligrafului, autoritățile au reușit să-i identifice cu o rată de acuratețe de 90% pe cei care intenționau să comită infracțiuni în detenție. Rezultatele pozitive ale acestui program au demonstrat eficacitatea folosirii poligrafului la prevenirea și descurajarea activităților infracționale în mediul penitenciar.

– Programe de prevenire a violenței în penitenciarele din Marea Britanie

În Marea Britanie, penitenciarele au implementat programe concentrate pe înțelegerea și intervenția în tiparele de gândire criminale ale deținuților predispuși la violență. Aceste programe sunt combinate cu alte metode de evaluare și intervenție, inclusiv consiliere psihologică și programe educaționale. Prin abordarea holistică și personalizată, aceste programe au condus la o scădere semnificativă a actelor de violență în penitenciare, creând un climat de detenție mai sigur și mai stabil atât pentru deținuți, cât și pentru personalul penitenciar.

– Programa pentru infractorii sexuali eliberați din Marea Britanie [9]

Începând cu anul 2012, Marea Britanie a implementat un program de testare cu poligraful ca parte a unei strategii cuprinzătoare de reducere a ofensării repetate în cadrul infracțiunilor sexuale împotriva copiilor. Scopul acestui program este de a descuraja recidiva și de a identifica potențiale riscuri prin intermediul testării cu aplicarea poligrafului a infractorilor sexuali eliberați. Acest program reprezintă un exemplu de inițiativă inovatoare în domeniul justiției penale, care vizează prevenirea și reducerea recidivei în infracțiunile sexuale împotriva copiilor prin intermediul utilizării tehnologiei poligraf și a unui cadru de intervenție bazat pe evaluare și gestionare a riscului.

3.3. Asigurarea siguranței publice.

Pentru a contribui la obiectivul general al asigurării veridicității declarațiilor în mediul penitenciar, se recurge la diverse tehnici și instrumente specializate. Printre acestea, două aspecte cheie sunt reprezentate de testul poligraf și analiza discursului și a indicilor nonverbale.

➤ Testul poligraf [10]

Acesta este un instrument valid în procesul de evaluare a veridicității declarațiilor în situații precum investigații interne, audieri disciplinare sau evaluări pentru eliberare condiționată. Utilizarea poligrafului asigură o evaluare riguroasă și precisă, oferind informații critice pentru luarea deciziilor corecte în diverse contexte penitenciare.

➤ Analiza discursului și a indiciilor non-verbale

De asemenea, o atenție deosebită este acordată analizei discursului și a indiciilor nonverbale, care completează procesul de evaluare a veridicității declarațiilor. Prin intermediul acestei tehnici, personalul penitenciar este instruit să identifice inconsecvențe sau discrepanțe între discursul verbal și exprimarea nonverbală, furnizând astfel o perspectivă amplă și detaliată pentru evaluarea corectă a declarațiilor.

De exemplu:

– Cazurile de eliberare condiționată

În Statele Unite, utilizarea poligrafului în procesul de luare a deciziilor de eliberare condiționată a dus la rate mai scăzute de recidivă. Acest instrument oferă informații valoroase despre remușcările deținutului, angajamentul personal de schimbare și nivelul de sinceritate privind intențiile sale post-eliberare, ceea ce contribuie la creșterea eficienței sistemului de justiție penală și la protejarea societății.

Un studiu din California a constatat că deținuții evaluați cu poligraf aveau o rată de recidivă cu 25% mai mică decât cei care nu au fost testați [11].

– Programe specifice pentru delincvenții sexuali

În penitenciarele din Canada, psihologii utilizează o gamă variată de instrumente și tehnici pentru evaluarea delincvenților sexuali, inclusiv evaluarea verbală și instrumente specializate, precum pletismografia peniană. Uneori, aceste evaluări sunt completate de testul poligraf, oferind o imagine mai cuprinzătoare a riscului continuu pe care îl prezintă acești infractori după eliberare. Aceste informații sunt esențiale pentru instanțe în procesul de luare a deciziilor și contribuie la protejarea societății

împotriva infracțiunilor sexuale [12].

3.4. Abordări etice și orientate spre rezultat.

Integrarea eficientă a metodelor psihologice și a poligrafului în administrarea justiției penitenciare implică respectarea strictă a principiilor etice și a standardelor internaționale, precum și o concentrare continuă pe rezultate pozitive.

➤ Drepturile omului

Este imperativ ca toate aplicațiile metodelor psihologice și ale poligrafului să respecte demnitatea umană și drepturile fundamentale ale deținuților, conform documentelor internaționale precum Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile [13] și Politice și Convenția ONU împotriva Torturii [14].

➤ Consimțământ informat

Deținuții trebuie să primească explicații clare cu privire la scopul evaluării și proceduri, utilizarea rezultatelor și implicațiile acestora asupra situației lor. Consimțământul informat este obligatoriu înainte de orice aplicare a testului poligraf sau a altor evaluări psihologice.

➤ Transparență și responsabilitate

Protocoloalele și procedurile de utilizare a poligrafului și a metodelor psihologice trebuie să fie clare, transparente și supuse supravegherii periodice pentru a asigura respectarea standardelor etice și eficacitatea procesului.

➤ Instruire și competență profesională

Formarea adecvată a personalului penitenciar și a specialiștilor în domeniul psihologic este o condiție obligatorie, cu accentele puse pe administrarea, interpretarea și aplicarea etică a testelor poligraf și a instrumentelor psihologice.

➤ Evaluarea continuă

Monitorizarea și evaluarea constantă a programelor care implementează metodele discutate sunt necesare pentru a măsura succesul, a identifica și corecta deficiențele și pentru a se asigura că drepturile deținuților sunt protejate în toate etapele.

Considerăm că integrarea tehnicilor psihologice și, acolo unde este necesar, a poligrafului în sistemul administrației penitenciarelor are potențialul de a îmbunătăți semnificativ eficacitatea reabilitării, a reduce recidiva și a spori

siguranța publică. Abordările proactive bazate pe această integrare, în conformitate cu standardele etice și internaționale, pot contribui la un sistem de justiție mai uman, mai eficient și mai sigur, aliniat la obiectivele de resocializare și de prevenire a violenței. Prin aplicarea acestor metode într-un mod responsabil și echitabil, putem crea un mediu penitenciar care să ofere șanse reale de recuperare și reintegrare pentru deținuți, și, în același timp, să protejeze mai eficient societatea de viitoare infracțiuni.

3.4. Limitări și riscuri asociate.

În ciuda potențialului considerabil, integrarea metodelor psihologice și a poligrafului în sistemul administrației penitenciarelor poate fi afectată de o serie de aspecte negative și riscuri.

Printre acestea se numără posibilitatea ca metodele psihologice să nu fie întotdeauna suficient de precise sau adecvate pentru evaluarea corectă a deținuților. De asemenea, utilizarea poligrafului poate fi controversată din cauza nevoii de interpretare a rezultatelor și a posibilelor erori sau inexactități. Există, de asemenea, preocupări legate de respectarea drepturilor individuale și a confidențialității datelor în timpul aplicării acestor tehnici, ceea ce poate genera conflicte etice și legale. În plus, există riscul ca utilizarea excesivă sau necorespunzătoare a acestor metode să ducă la stigmatizarea sau discriminarea deținuților, ceea ce ar putea afecta negativ procesul lor de reintegrare și reabilitare.

Prin urmare, **considerăm că** este necesar să se ia în considerare cu atenție toate aceste aspecte și să se adopte măsuri corespunzătoare pentru a minimiza riscurile și pentru a se asigura că utilizarea acestor tehnici este justificată și benefică în contextul sistemului penitenciar.

➤ Eroare de măsurare

Niciun instrument psihologic sau test poligraf nu este imun la erori. Tehnicile avansate folosite în prezent au redus semnificativ aceste greșeli, însă rămâne o marjă de imprecizie. Este important ca rezultatele să fie interpretate în contextul altor informații disponibile, pentru a minimiza eventualele erori de apreciere. De exemplu, instrumentele psihologice de evaluare a riscului, cum ar fi LSI-R (Level of Service

Inventory-Revised), sunt recunoscute pentru fiabilitatea lor, dar încă există un procent mic de predicții incorecte [15].

➤ Subiectivitate

Interpretarea rezultatelor testelor psihologice, în special a celor proiective, poate implica un grad de subiectivitate. De aceea, este esențială formarea specializată a profesioniștilor în psihologie și standardizarea procedurilor de evaluare. Utilizarea instrumentelor validate științific ajută la reducerea influenței factorilor subiecțivi. De exemplu, chiar și instrumente obiective precum MCMI (Millon Clinical Multiaxial Inventory) necesită interpretarea de către un psiholog clinician pentru a conecta rezultatele sale cu un diagnostic precis și o evaluare corectă a personalității [16].

➤ Manipulare

Există riscul ca persoanele evaluate să încerce să manipuleze rezultatele testelor psihologice sau ale poligrafului, fie prin disimulare, fie prin furnizarea de răspunsuri dezirabile social. Examinatorii trebuie să fie vigilenți și bine pregătiți în vederea detectării tentativelor de manipulare și să aplice metode adecvate de contracarare a acestora. De exemplu, în timpul testelor poligraf, există riscul de obținere a unor rezultate false, negative, din cauza familiarizării deținuților cu procedurile și a aplicării de contramăsuri de manipulare a înregistrărilor fiziologice.

➤ Prejudecăți sau stereotipuri

Evaluările psihologice efectuate în medii multiculturale, cum ar fi penitenciarele într-o lume din ce în ce mai globalizată, sunt susceptibile la riscul de apariție a unor prejudecăți sau de aplicări a unor stereotipuri. Prin urmare, este necesară asigurarea sensibilității culturale a instrumentelor și interpretărilor, precum și familiarizarea personalului cu riscurile legate de potențialele prejudecăți inconștiente. De exemplu, anumite instrumente de evaluare a personalității dezvoltate în Occident pot să nu fie adaptate perfect normelor culturale ale deținuților originari din alte regiuni cu valori și convenții sociale diferite, fapt ce ar putea conduce la erori de interpretare a rezultatelor.

➤ Confidențialitate

Rezultatele evaluărilor psihologice și, în

special, ale testelor poligraf conțin informații sensibile, iar asigurarea confidențialității acestor date este importantă pentru protejarea drepturilor individuale și a demnității deținuților. Implementarea unor protocoale riguroase de stocare și acces la informații ajută la acest lucru.

Plecând de la premisa că, pentru a atenua limitările și riscurile asociate integrării metodelor psihologice și a poligrafului, este important să adoptăm o politică de gestionare proactivă a acestora, se poate observa că maximizarea beneficiilor și minimizarea efectelor negative devin obiective cheie. În această optică, câteva aspecte importante ale politicii respective devin evidente:

– Validare științifică

Utilizarea exclusivă a instrumentelor validate științific, care sunt sprijinite de cercetări solide și metodologii robuste. Astfel, se asigură o încredere crescută în rezultatele obținute și o mai mare precizie în evaluările efectuate. De exemplu, în Canada, instrumentul OGRS (Offender Group Reconviction Scale) este un exemplu relevant, fiind validat statistic pe diverse categorii de deținuți [17].

– Formare specializată

Este necesară asigurarea unei formări riguroase pentru personalul implicat în administrarea și interpretarea testelor, mai ales în ceea ce privește utilizarea poligrafului. Aceasta necesită programe educaționale specializate, stagii de practică supervizată și evaluări periodice ale competențelor. De exemplu, administrarea corectă a poligrafului implică nu doar cunoștințe tehnice, ci și o înțelegere profundă a aspectelor fiziologice și psihologice implicate [18].

– Supraveghere și revizuire

Implementarea unor protocoale stricte de supraveghere și revizuire periodică a procedurilor și rezultatelor este importantă pentru a asigura respectarea standardelor etice și eficacitatea procesului. Aceasta poate contribui la detectarea și corectarea promptă a eventualelor abateri sau erori.

3.5. Perspective viitoare și domenii de explorare.

Integrarea metodelor psihologice și a poligrafului în administrarea justiției peniten-

ciare se află într-un proces de evoluție continuă. Pe măsură ce tehnologiile avansează și înțelegerea noastră asupra comportamentului uman se aprofundează, devin posibile noi oportunități și aplicații inovatoare.

➤ Tehnici de neuroimagistică

Utilizarea fMRI (imagistica prin rezonanță magnetică funcțională) [19], EEG (electroencefalogramă) sau a altor tehnici de neuroimagistică poate oferi perspective inedite asupra bazelor neurobiologice ale comportamentului criminal persistent. Aceste informații ar putea îmbunătăți acuratețea evaluărilor de risc și ar ajuta la proiectarea unor intervenții psihoterapeutice țintite.

➤ Analiza Big Data

Aplicarea tehnicilor de analiză a volumelor mari de date (Big Data) poate ajuta la identificarea unor tipare infracționale mai complexe, la dezvoltarea unor sisteme de avertizare timpurie pentru recidivă sau la evaluarea pe scară largă a eficienței programelor de reabilitare.

➤ Realitate Virtuală

Utilizarea tehnologiilor de Realitate Virtuală (VR) și Realitate Augmentată (AR) pentru a simula situații din mediul penitenciar sau pentru a crea scenarii de comportament care testează reacțiile deținuților în circumstanțe controlate, deschide un teritoriu de explorare pentru evaluarea mai obiectivă a progresului în programele psihologice sau a riscului de încălcare a normelor sociale.

4. CONCLUZII.

Integrarea tehnologiilor psihologice și a poligrafului în sistemul administrației penitenciarelor reprezintă o abordare inovatoare și plină de promisiuni pentru îmbunătățirea justiției penitenciare. Această integrare poate contribui la crearea unui sistem mai uman, mai eficient și mai sigur, atât pentru deținuți, cât și pentru societate în ansamblul ei.

Este necesar să recunoaștem că, pe măsură ce avansează știința și noile tehnologii, apar noi provocări și oportunități. Prin cercetare continuă, dezvoltare tehnologică și colaborare între diversele domenii implicate, putem asigura implementarea și utilizarea acestor instrumente într-un mod etic și eficient.

De asemenea, trebuie să avem în vedere, că contextul și legislația variază de la o jurisdicție la alta, iar adaptarea la aceste diferențe este importantă pentru succesul și eficacitatea integrării.

Pentru a face față cu succes acestor provocări, trebuie să ne bazăm pe principii etice solide. Respectarea drepturilor individuale, garantarea consimțământului informat și evitarea discriminării sunt fundamentale pentru o integrare corectă și etică a acestor tehnologii în sistemul administrației penitenciarelor.

Colaborarea interdisciplinară și o abordare integrală sunt, de asemenea, importante. Numai prin strânsa cooperare între profesioniști din domenii diverse, precum și prin implicarea societății civile, putem construi politici și programe care să îmbunătățească eficiența siste-

mului și să contribuie la reintegrarea deținuților în societate.

Integrarea tehnologiilor psihologice și a poligrafului în justiția penitenciară nu este doar un proces tehnic, ci și unul uman. Este un efort comun ce urmărește ca drepturile individuale să fie respectate, ca deținuții să primească sprijinul și îndrumarea necesare pentru a-și reconstrui viețile și ca societatea să beneficieze de un sistem mai sigur și mai echitabil. O asemenea abordare implică mai mult decât simpla implementare a tehnologiei, năzuind spre crearea unei culturi a respectului, înțelegerii și recuperării. Este vorba despre tratarea fiecărui individ cu demnitate și empatie, precum și despre oferirea de șanse reale de reabilitare și reintegrare în societate.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

- Gunn J. & Ben-Shakhar G. The Polygraph Test: A Practitioner's Guide. Routledge (2019).
- Hare R. D. & Neumann C. S. Psychopathy: Assessment, Diagnosis, and Treatment. Guilford Press (2008). https://www.researchgate.net/publication/40846618_Psychopathy_Assessment_and_Forensic_Implications (accesat la 11.03.2024).
- Bartol C. R. & Bartol A. M. Criminal Behavior: A Psychological Approach. Sage Publications (2017).
- National Institute of Justice, The Polygraph: An Overview (National Institute of Justice, 2020).
- Arendt H. (2017). Eichmann in Jerusalem: A Report on the Banality of Evil. Penguin Books.
- American Psychological Association (2013). Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct. American Psychological Association.
- Welsh B. C. & Dowden C. (2013). The Offender Assessment System (OASys): A review of research and practice. Journal of Criminal Justice, 41(5), 374-383.
- National Institute of Mental Health (n.d.). Cognitive Behavioral Therapy (CBT). <https://www.apa.org/ptsd-guideline/patients-and-families/cognitive-behavioral>.
- Quality Control Committee. „UK Post Conviction Sex Offender Testing (PCSOT) Quality to Control, 26 Feb. 2024. [https://polygraph.org.uk/uk-post-conviction-sex-offender-testing-pcsot/#:~:text=Post%20Conviction%20Sex%20Offender%20Testing%20\(PCSOT\)%20is%20an%20important%20tool,the%20likelihood%20of%20re%2Doffending](https://polygraph.org.uk/uk-post-conviction-sex-offender-testing-pcsot/#:~:text=Post%20Conviction%20Sex%20Offender%20Testing%20(PCSOT)%20is%20an%20important%20tool,the%20likelihood%20of%20re%2Doffending). accesat la 13.03.2024.
- Testare cu utilizarea poligrafului – totalitate de acțiuni netraumatizante, inofensive pentru viața și sănătatea omului (incluzând testarea la poligraf), orientate spre verificarea de către poligrafolog a veridicității informațiilor comunicate de persoana testată. Legea Nr. 269 din 12 decembrie 2008 „Privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)” Republica Moldova, publicată în Monitorul Oficial Nr. 57-58 (20 martie 2009).
- California Department of Corrections and Rehabilitation. Several Poor Administrative Practices Have Hindered Reductions in Recidivism and Denied Inmates Access to

- InPrison Rehabilitation Programs. REPORT 2018-113, January 2019. www.auditor.ca.gov (accesat la 13.03.2024).
12. Mugford R., Bourgon G., Hanson R. K. & Coligado M. Offender risk assessment practices vary across Canada (Research Report 2017-R015). Public Safety Canada: Ottawa, ON (2017).
 13. Organizația Națiunilor Unite. Adunarea Generală. „Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice”. Adoptat la 16 decembrie 1966. Intrat în vigoare la 23 martie 1976. A/RES/2200A(XXI).
 14. Organizația Națiunilor Unite. Adunarea Generală. „Convenția împotriva torturii și altor pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante sau umilitoare”. Adoptată la 10 decembrie 1984. Intrată în vigoare la 26 iunie 1987. A/RES/39/46.
 15. New South Wales Department of Corrective Services. (2014). The Utility of the Level of Service Inventory-Revised (LSI-R) in Predicting Recidivism in New South Wales. Research and Statistics Bulletin No. 29. Sydney, Australia. <https://correctiveservices.dcj.nsw.gov.au/documents/research-and-statistics/rb29-utility-of-level-of-service-inventory-.pdf>.
 16. Millon Clinical Multiaxial Inventory (MCMI). (n.d.). In: Elsevier ScienceDirect. <https://www.sciencedirect.com/topics/nursing-and-health-professions/millon-clinical-multiaxial-inventory> (accesat la 13.03.2024).
 17. Howard P., Francis B., Soothill K. & Humphreys L. (2007) OGRS3: the revised Offender Group Reconviction Score. Research Summary 7/09. London, UK: Ministry of Justice. https://www.researchgate.net/publication/258365273_OGRS3_the_revised_Offender_Group_Reconviction_Score.
 18. Regulamentul cu privire la atestarea poligrafologului, precum și înregistrarea poligrafologului și asistentului acestuia, aprobat prin Hotărârea Comisiei de stat pentru testări cu utilizarea poligrafului nr. 1 din 24.04.2015. https://www.cna.md/public/files/hotarirea_CSTUP_nr_1_din_24.04.2015.PDF.
 19. Walton, G. M., & Wilson, T. D. (2019). The cognitive psychology of crime. *Cognitive Research: Principles and Implications*, 4(1), 1-14. <https://doi.org/10.1186/s41235-019-0179-y>.

DESPRE AUTORI**Andrei LUNGU,**

*doctorand,
Școala Doctorală „Științe penale
și drept public”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
master în drept, master în psihologie,
e-mail: andrei.lungu@mai.gov.md
ORCID ID: 0000-0002-2474-5299*

Ludmila ZGHIBARȚĂ,

*directoare a Centrului de instruire
al Administrației Naționale a Penitenciarelor,
comisar principal de justiție,
e-mail: l.zghibarta@anp.gov.md*